

Valtioneuvoston kanslia

Kirjaamo

PL 23

00023 Valtioneuvosto

cc: kirjaamo@vnk.fi

Helsinki 27.9.2007

Asia: Lausuntopyyntö tekijänoikeusselvityksestä, joka käsittelee teollis- ja tekijänoikeuksien mahdollista siirtymistä osaksi työ- ja elinkeinoministeriötä.

Suomen tietokirjailijat ry on tietokirjailijoiden kulttuuri-, ammatti- ja edunvalvontajärjestö. Se edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammatitaitoa ja -etiikkaa. Yhdistys on perustettu vuonna 1983 ja siihen kuuluu noin 2200 jäsentä.

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua tekijänoikeuksien siirtoa opetusministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön käsittelevän selvityksen pohjalta ja toteaa seuraavaa.

Tiedon ja kulttuurin tuottaminen muodostaa tietoyhteiskunnan ytimen. Kirjallisuuden ja taiteen edistäminen sekä tekijänoikeuksien kehittäminen ovat keskeisessä asemassa tiedon ja kulttuurin saatavuuden turvaamisessa. Kulttuurialan tuntemus on opetusministeriössä. Suomen tietokirjailijat ry:n mielestä ministeriönvaihdosta kannattavat tahot eivät ole esittäneet riittävän perusteltuja syitä muuttaa vallitsevaa tilaa.

Luovan työn tuloksena syntynyt teos on vahvasti sidoksissa tekijänsä henkilöön. Lähökohdiltaan tekijänoikeuden painopiste on persoonallisoikeudellinen. Tekijänoikeudet ovat pääosin ihmisten oikeuksia: ne syntyvät aina ihmiselle, eivät yrityksille. Ne suojataan YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa kulttuurisina ja sivistyksellisinä oikeuksina. Tekijälle on tärkeää, että tekijäisyys on näkyvillä.

Erityisen tärkeää tämä on kirjallisuuden alalla. Tekijä muodostaa brändin, jolla tuotetta myydään. Tekijän tietoisuus itsestään tekijänä kannustaa myös uuteen luovaan työhön. Tekijänoikeuksien siirron yhteydessä opetusministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön irtaannuttaisiin tekijälähtöisestä tekijänoikeudesta kohti käyttäjäyritysten oikeutta. Tekijänoikeustulot eivät saa jakaantua tekijän kannalta nykytilaa epäoikeudenmukaisemmalla tavalla. Suomen kaltaisessa maassa, jossa kirjailijoiden tekijänoikeustulot ovat jo nyt valitettavan heikot, tällainen kehitys olisi selkeä taka-askele. Tämä olisi suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin kannalta kohtalokasta.

Ministeriövaihdoksen myötä tekijänoikeuden luonne ja painopiste saattaisi siirtyä kohden teollisoikeuksia. Tämä voi vaarantaa kirjailijoiden ja muiden sisällöntuottajien mahdollisuuksia hyödyntää oikeuksiaan. Siirtoa perustellaan usein uusilla teknologioilla, kuten mobiiliviestinnällä, internetillä, televisiolla sekä palveluinnovaatioilla. Kirjallisuuden alalla muutokset jakelukanavissa ovat luoneet uusia haasteita. Teollisoikeuksia ei kuitenkaan yleensä hyödynnetä yhdessä tekijänoikeuksien kanssa.

Tietoyhteiskunnan ja kulttuurin kannalta toimiva ja oikeudenmukainen tekijänoikeusjärjestelmä luodaan opetusministeriössä. Ministeriövaihdoksella tekijänoikeudet erotettaisiin siitä yhteydestä, jonka suojaksi ne on lakiin säädetty. Tekijänoikeuksien käyttäjäyritysten intressit on otettava arvoketjussa huomioon. Yhtenäisen immateriaalioikeusteollisuuden toiminta ja tuottavat sisältömarkkinat on turvattava ministeriöiden välisellä yhteistyöllä.

Pirjo Hiidenmaa
puheenjohtaja

Jukka-Pekka Pietiäinen
toiminnanjohtaja